

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Кой притежава придобитото по време на брака имущество и как това имущество се поделя след неговия край се определя винаги от конкретния семейноправен режим на имуществени отношения. Последниците от брака за правата на собственост се уреждат от разпоредбите относно режимите на имуществени отношения в Гражданския кодекс на Германия (*Bürgerliches Gesetzbuch* — BGB). В Гражданския кодекс се признават следните режими на имуществени отношения: режим на участие в придобитото по време на брака (*Zugewinnngemeinschaft*), режим на разделност (*Gütertrennung*) и режим на „незадължително участие в придобитото по време на брака“ (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Освен ако сключилата брак двойка не се е споразумяла за друго чрез нотариално заверен брачен договор, се прилага режимът на участие в придобитото по време на брака. Този режим означава режим на разделност по време на брака и разпределение на придобитото по време на брака имущество след приключване на режима на имуществени отношения.

За разлика от горепосоченото, режимът на разделност трябва да бъде договорен от съпрузите чрез нотариално заверен договор. Режимът на разделност означава пълно разделяне на съответното имущество на съпрузите, без каквото и да е разпределение на придобитото по време на брака в неговия край. Всеки съпруг запазва собственото си имущество, което е придобил преди и по време на брака. Режим на разделност може да възникне и без изричен договор между съпрузите, например ако съгласно брачния договор режимът на имуществени отношения е отменен или изключен, без в същото време да бъде договорен друг режим на имуществени отношения.

Режимът на имуществена общност също трябва да бъде договорен от съпрузите чрез нотариално заверен договор. В рамките на режима на имуществена общност притежаваното преди брака имущество и това, придобито по време на брака, обикновено стават общото имущество на двойката (*Gesamtgut* — съвместно притежавано имущество). Освен това всеки съпруг може да притежава свое собствено отделно имущество (*Sondergut*), което не е част от общата съпругеска имуществена общност. Това са неща, които не могат да бъдат прехвърлени чрез правни сделки, например несъбираеми вземания или дял в партньорство. И накрая, всеки съпруг може да запази определени вещи като отделно имущество. Съпрузите могат също така да установят специална форма на имуществена общност, а именно режим на общност на придобитото по време на брака (*Errungenschaftsgemeinschaft*). За тази цел те трябва да декларират в брачния договор, че цялото им придобито преди брака имущество трябва да представлява запазена част от имуществото.

Режимът на незадължително участие в придобитото по време на брака е френско-германски режим на имуществени отношения, предназначен да се избягват потенциални проблеми в правоотношенията между френски и германски граждани поради различията в режимите на имуществени отношения. Ако съпрузите изберат този вид режим на имуществени отношения, тяхното имущество ще остане разделено по време на брака, както в случая на германския режим на участие в придобитото по време на брака. Увеличаването на стойността на разпределеното между двамата съпрузи имущество на двойката се извършва единствено в края на режима на имуществени отношения. Въпреки сходството в съдържанието с германския режим на участие в придобитото по време на брака, режимът на незадължително участие в придобитото по време на брака има редица особености, повлияни от договорености във Франция. При разпределението на придобитото по време на брака не се вземат предвид например обезщетенията за причинени болка и страдание и всяко случайно увеличение на стойността на недвижим имот (например чрез зонирание като земя за застрояване).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Ако съпрузите считат, че законовия режим на имуществени отношения — режим на участие в придобитото по време на брака — не е подходящ за техния брак, те могат да сключат нотариално заверен брачен договор. В този договор те могат да се споразумеят относно режим на разделност или режим на имуществена общност или да постигнат договорености, различни от законовите такива в рамките на конкретен режим на имуществени отношения. В договора могат да се посочват и договореностите относно разделянето на пенсиите и издръжката. При сключването на брачен договор обаче следва да се обърне внимание дали предвидените договорености са действително валидни. Например, ако брачният договор едностранно е в ущърб на единия от съпрузите и са налице някои други обстоятелства, може да се счита, че договорът противоречи на приетите морални принципи и следователно е нищожен. В този случай продължават да се прилагат законовите разпоредби, които теоретично се изключват от брачния договор. Съдебната практика в тази област е много разнообразна. Дали дадена договореност действително противоречи на приетите морални принципи и следователно е нищожна или дали тя трябва да се коригира може да се реши в крайна сметка само за всеки конкретен случай.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съгласно законовия режим на имуществени отношения — режим на участие в придобитото по време на брака — разпределението на придобитото по време на брака имущество се извършва, ако въпросният режим е приключил (напр. при смъртта на единия от съпрузите, при развод или по договорно споразумение относно различен режим на имуществени отношения). Разпределението на придобитото по време на брака имущество означава, че съпругът, който е придобил по време на брака по-голямо имущество от другия, трябва да компенсира последния с половината от разликата в придобитото по време на брака имущество под формата на парично плащане.

Съгласно режима на имуществена общност в случай на развод общото имущество се поделя след като са уредени всички задължения. По правило всеки от съпрузите има право на половината от останалия излишък. Ако, от друга страна, съпрузите са договорили режим на разделност, след края на режимът на имуществени отношения няма да се извършва разпределение поради пълното разделяне на имуществото на двамата съпрузи.

Правото на издръжка не зависи от режима на имуществени отношения. Ако съпрузите живеят разделени, без да са се развели, съпругът в нужда има по принцип право на издръжка от икономически обезпечения съпруг. Правото на предявяване на иск за издръжка ще е налице само до влизането в сила на развода. След постановяването на развод обаче съпругът в нужда може при определени обстоятелства да има право да поиска следбрачна издръжка. В закона се признават следните права на издръжка: издръжка за грижи за деца, издръжка поради възраст, болест

или недъг, издръжка за безработица, допълваща издръжка, издръжка за времетраенето на образованието, продължаващото обучение и преквалификацията и издръжка от съображения за равнопоставеност.

Когато са налице основания за унищожаване на брак, в отделни случаи е възможно да е налице право на обезщетение и издръжка дори след унищожаването.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

При режим на участие в придобитото по време на брака имущество то се разпределя при смъртта на единия от съпрузите посредством фиксирано увеличение с една четвърт на законния дял от наследството (*gesetzlicher Erbteil*), независимо от това дали починалият съпруг действително е придобил някакво имущество по време на брака. Ако преживелият съпруг не е наследник или се откаже от наследството, той може да поиска разпределение на действително придобитото по време на брака имущество и също така да претендира за задължителния минимален дял (*kleiner Pflichtteil*). Този задължителен минимален дял се изчислява въз основа на законния дял от наследството, при което фиксираната една четвърт от придобитото по време на брака не се взема предвид.

Ако съпрузите са се споразумели за режим на разделност, в края на брака няма да се извърши фиксирано разпределение на придобитото по време на брака имущество. Прилага се общоприложимият правен ред на наследяване.

Съгласно режима на имуществена общност наследството съставлява половината от общото имущество, запазената част от имущество и отделното имущество на починалия. Делът от наследството на преживелият съпруг се определя съгласно общите разпоредби.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Семейният съд е компетентен по въпроси, свързани с имущественото право, т.е. производства, които се отнасят до искове, основаващи се на закона за имуществените отношения, по-специално разпределението на придобитото от съпрузите по време на брака имущество.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Сключило брак лице обикновено носи отговорност единствено за собствените си задължения и единствено със собственото си имущество. Това изключва финансови операции за разумно задоволяване на ежедневните нужди на семейството.

При режим на участие в придобитото по време на брака обаче са налице изключения от принципа, че съпругът е свободен да се разпорежда със собственото си имущество. Ако единият от съпрузите желае да се разпорежда (да продаде, да дари и т.н.) с цялото или с почти цялото си собствено имущество, той се нуждае от съгласието на другия съпруг. Същото се прилага и ако сключило брак лице желае да се разпорежда с вещи, които са изключителна негова собственост, но са част от домакинството на сключилата брак двойка.

От друга страна, при режим на разделност всеки съпруг може свободно да се разпорежда с цялото си имущество и не се нуждае от съгласието на другия съпруг, за да се разпорежда с вещи, които са част от домакинството.

Ако съпрузите са се споразумели за режим на имуществена общност, те по правило ще управляват общото си имущество съвместно, освен когато с брачния договор управлението се възлага на единия съпруг. С общото имущество се носи отговорност само за задължение, възникнало от правна сделка, която единият съпруг е сключил при режим на имуществена общност, ако другият съпруг е дал съгласието си за правната сделка или ако правната сделка има действие спрямо общото имущество дори и без неговото съгласие.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Семейното жилище и домакинските принадлежности могат да бъдат разпределени, докато съпрузите живеят разделени или след развода. Ако съсобствеността е възникнала по друг начин и съпрузите не могат да постигнат съгласие, вещта се продава на публичен търг и приходите се поделят.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижимата собственост?

Ако съпрузите изберат като режим на имуществени отношения режима на имуществена общност, те трябва да представят в кадастъра и имотния регистър нотариално заверен брачен договор и да подадат молба за внасяне на промени в регистъра. Във всички други случаи, т.е. ако съпрузите не изберат като режим на имуществени отношения режима на имуществена общност, в кадастъра и имотния регистър не трябва да се внасят промени.

Последна актуализация: 12/11/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.